

Prágai levél Bertók Lászlónak

2020. szeptember 15.

Kedves Laci,

*„lesznek még nagy séták, amint véget ér
ez a hülye karanténtavas” –
ezt ígértem, ez volt az utolsó üzenet,
nem tudom, mennyire vehetted komolyan,
nem tudom, mennyire vehettük komolyan.
Utólag olyan hányavetinek tűnik,
olyan kézfejpaskolás,
igazából semmire sem kötelező,
mint az elégedett itt-a-piros-hol-a-piros játékos
szabadkozó vállvonogatása
a megnyúlt arcú kliens felé.
Mintha ugyan a karantén lett volna a legnagyobb bajod.
De ha már séták,
igazából csak azt akarom elmesélni,
hogy tegnap, mikor te már
az indulásra készülő ladikon ringatóztál,
magammal vittem a fényképezőgépet,
hogy ne csak a nyomorult mobillal lövöldözzek folyton,
magammal, föl a Malá Stranára,
három kilométer oda, ugyanennyi vissza,
szóval ez tényleg kiadós távolság volt.
A várnegyed tetejéről fotóztam Prágát,
ahogy fuldoklik a lassan csorgó aranytól, szerelemtől
az ősz lélegeztetőgépén,
amikor átkattant egy relé,
és én torkig lettem a girbegurba,
megkapó romantikával,
torkig a Malá Stránával,
ahová annyiszor visszaálmodja magát az ember,
torkig (fuldoklásig? hányingerig?) lettem vele,
pedig ott állt ezúttal turisták nélkül,
szinte meztelen,
tágra nyílt szemmel, már-már kérlelőn,
de csak úgy, mint egy emlék utánczata,
az első találkozás áramütéséé,*

aminek a megismételhetőségét
elvi alapon nem zárom ki ugyan,
de hinni immár nem hiszek benne.
„S hátrálsz te is az életedbe vissza lassan s andalogva
Fülsz a mély kocsmák ölén zengő cseh dallamokra
Ha mégis épp fölfelé a Hradzsín útjain s az alkonyat kilobban”
– az Apollinaire-kötetet kábé ezekért a sorokért
hoztam magammal, hogy kéznél legyen,
de akkor ott, a prágai vár oldalában
muszáj lett nemet mondani rá,
nemet minden nosztalgiára,
arra is, ami a régi áramütések felé hajt,
és arra is, ami nem létező tájak felé.
Adott ember vagy egy adott helyen,
adott időben,
úgyhogy hiba volna andalgásra pazarolni ezt
az adott időt.
Az igazi séta nem andalgás,
az igazi séta (neked magyarázzam?)
formát teremt,
lépésről lépésre,
a szükséges konokssággal (komolysággal? macacssággal?)
– alkotás a javából,
a formateremtés legszemérmesebb formája.
Elraktam hát a fényképezőgépet
a nyakamban lógó, szekunder székelyennel együtt,
a viszolygással,
ami a tolakodó személyességnek szól
– megáll, bekapcsol, mérlegel, zoomol –,
a látványról látványra rebbenő,
halkan zümmögő indiszkréciónak.
Elraktam a gépet,
és elindultam lefelé, vert sereg, a vár alól visszavonulóban,
a pernyeként szitáló délutánban.
Te másnap reggel kelsz át a vízzen,
a révész nyújtózik, a csontjai ropognak,
eloldja a kötelet komótos,
ezerszer gyakorolt mozdulattal,
aztán ugyanilyen ráérősen tolja el
a ladikot a parttól,
és ezt,
ezt a minden ízében takarékos,
monoton igyekezetet, ezt már jól ismered:
a szántás, a vetés, az aratás,
egymás tengelyén elforgó alakzatok özöne,
házatetők kollázsa a kíméletlen őszi ragyogásban,

utcák rendje, évszakok rendje,
verssoroké,
amikor az elárvult én visszaszületik,
beszuszakolva magát a forma méhszáján,
magára húzva a magzatburok cipzárját.
Ezt tőled lehetett tanulni,
a formába húzóadás (illeszkedés? formálódás?) gesztusát,
az elárvult énnek elsuttogott,
személyen inneni ígéretet,
hogy végül is megtart,
amit kitöltesz,
ahogy a görcsös pókfonál
rezeg a verőfényben,
ahogy a ragacsos hurkapálca tartja-őrzi
a vattacukrot,
vagy ahogy tudvalevő, hogy a petrencés rúd,
ó, a nevezetes petrencés rúd sem arra való,
hogy honvédségi konvojok előtt hadonásszunk vele.

„lesznek még nagy séták” –
lehet, hogy nem is kellett olyan komolyan venni
a formális biztatást,
csak annak, ami:
egy személyen inneni gesztus mindössze,
a kelletnél tétovábbra sikerült kézmozdulat,
hiszen mi mást is mondhattam volna,
mi mást is mondhatnék a készülődő,
napsütötte karanténőszben?

Szia, Laci.